

Turku tänään

YLIN +30°C
ALIN +18°C

Päivän pituus

	AURINKO NOUSEE	LASKEE
Turku	5:22	21:49
Helsinki	5:13	21:57
Oulu	4:34	22:11
Utsjoki	3:22	23:09

OTA YHTEYTTÄ

Vaihde 022693311

Jakelupäivystys 022693434 (arkisin kello 6.00–16.30, viikonloppuna ja arkipyhänä kello 7.00–11.00)

Asiakaspalvelu 022693400 (arkisin kello 8.15–16.30), ts.fi/asiakaspalvelu, asiakaspalvelu@ts.fi

KERRO UUTISVINKKI

Toimitus 022693260, ts.uutiset@ts.fi

LÄHETÄ UUTISKUVA TAI VIDEO

Sähköposti ts.verkkotoimitus@ts.fi

Whatsapp +358505130651

Saariston salaisempi rengastie vie kylään, jossa matkailijoista halutaan asukkaita

Pakumatkailija löytää Uudenkaupungin Pyhämaasta saariston vähemmän tunnetun helmen, jossa palveluiden määrä ja omintakeisuus tekevät kylästä erottuvan.

PAKULLA MAAKUNTAAN

Juttusarjassa katsotaan Varsinais-Suomea uusien silmien ja etsitään sen piilossa olevat helmet.

Lilli Jokela

TS UUSIKAUPUNKI

Pyhämaasta kiertävällä saaristotiellä käy selväksi, että Suomi todella on puolen miljoonan kesäsiun maan. Saaristotiellä meri lähinnä pilkahtelee yksityisten kesäsiun takaa, vaikka kartalta piirtyy vaikutelma todellisesta merimaisemareitistä.

Kapealla hiekkatiellä saa olla valppaana painakseen jarrua leveyksillä, joissa viiltelevat Selkämeren suojaajat rannat.

Pyhämaan rengastie voi siitä huolimatta kutsua saariston salaiseksi helmeksi, jossa liikkuminen on helppoa, ruuhkat tipotessaan ja palveluja löytyy yllättävänkin kattavasti. Loman päättymisenään ei ole este, sillä tämä vähemmän tunnettu reitti on myös passeli päiväretkikohde.

Pakumatkaaja suuntaa rengastieille eteläisestä kulumasta Vohdensaaresta. Idyllin pyhäpaikan tarjoavat alkumatkasta Järvenkarin maaseurapuoti ja Karhuuoden uimaranta, jotka sijaitsevat makeanvedenaltaalla.

Järvi on paikallista maisemaa hallitseva erikoisuus, joka on padottu 60-luvulla merestä. Kun ajat rengastieillä kiskojaan yli, olet törmännyt paikkaan, jossa veneet vinsataan traileille niiden siirtämiseksi järven ja meren välillä.

Saaristo- ja peltomaisemaa halkovan reitin varrelle osuu tilamyymälöitä, joista yksi on Salmisen tilan puoti Edväisten kylässä. Värikkäät tienvarsi-kyllit kiinnittävät huomion jo hyvän matkaa ennalta. Tiskin takana asiakkaita palvelee Riina Luomajoki, joka on kesätoissa pappansa tilalla jo viidettä kesää.

– Täällä ei tarvitse kännyykää näpäitä, sillä tekemistä riittää. Asiakkaita käy todella hyvin, ja jos emme ole paikalla, toimii puoti itsepalveluperiaatteella, Luomajoki kuvaa.

Aamulla pöimitut mansikat, perunat, sipulit, tillit, porkkanat, kesäkurpitsat sekä vaihtuvat satokauden tuotteet näyttävät todella tekevän kauppansa, sillä lyhyellä pysähdyksellä tilapuoissa syntyy jopa jonoa.

Syrjäisen Pyhämaan kaupalliset palvelut ovat jopa hätkähdyttävän hyvät. Tilapuoitten lisäksi paikallista elämäntapaa pääsee näkemään lähemmin pihakirpputorilla, jonne tienvarsi-kyllit ohjaavat.

Kammelan kylässä puolestaan vastaan tulee ensimmäinen Pyhämaan kahdesta kyläkaupasta. Polkupyörillä liikkeliä ovat hämeenlinnalaiset **Laura Vähäkuopus** ja **Petteri Takala** nauttivat kyläkaupalla virvoitusjuomaa.

Pyöräilyharrastajat ovat ajaneet aamulla Uuteenkaupunkiin, josta he ovat lähteneet noin 50 kilometrin mittaiselle Velhoeden kierrokselle. Reitti mukaillee pakumatkailijan kiertorata.

Pyhämaan Telakanranta on rauhallinen keidas, jossa voi viettää kesäpäivä uiden ja harrastan. Rannasta löytyvät muun muassa kahvila- ja saunapalvelut, välinevuokrausta, näyttelytilat sekä kulttuuriporoot, joilta avautuu näkymä saaristoon.

Riina Luomajoki on kesätoissa isoisänsä tilalla, jonka tilapuoti sijaitsee Edväisten kylässä.

Pyhämaasta löytyy kaksi kyläkauppa. Keskustassa sijaitseva kauppa tunnetaan erikoisesta valikoimastaan.

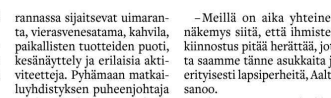
Pyhämaan matkailuyhdistyksen puheenjohtajan Kari Aallon mukaan kylässä vallitsee laaja yhteismyörmäys matkailijoiden merkityksestä elinvoiman säilyttämiselle.

Pienet veneet kulkevat kiskoilla makeanvedenaltaan ja meren välillä.

– Meillä on aika yhteinen näkemys siitä, että ihmisten kiinnostus pitää herättää, jotta saamme tänne asukkaita ja erityisesti lapsiperheitä, Aalto sanoo.

Pyhämaa on ennen kaikkea mökkeilijöiden pitäjä, sillä Aallon mukaan rakennuskannasta kolme neljästä on lomajonoja.

FAKTA Knoppitietoa ja vinkkejä

- **Pyhämaa** muodostuu 245 saaresta ja luodasta.
- **Asukkaita** on runsaat 600 ja kylässä on oma koulu.
- **Kirkko**nsalla sijaitsevat 1600-luvun puukirkko ja 1800-luvun alun kivikirkko. Vanha kirkko eli uhrikirkko on harvoin 1600-luvulta säilyneitä puukirkkojamme.
- **Pyhämaan** kirkkosopii erinomaisesti myös pyörämatkailijoille. Reitti on nimetty Velhoeden kierroksiksi.
- **Luonnosta** kiinnostuneen kannattaa suunnata Pamprinien luontopolulle. Ketterässä sijaitseva neljän kilometrin pituinen luontopolkku kuuluu Natura 2000-alueeseen.

Matkailijoiden houkuttelemisesta kylällä on tuoreena osoitukseena kulttuuriporoot, jotka talokolaiset rakensivat EU-rahalla vuosi sitten. Rannasta manselilyhyille johtavien portaiden yläpästä avautuu näkymä Mannervedelle, johon tähtää tie-taitelija Kai Hyvärin veistos Pyhämaan Paulasta, Irwinin iskelmän hahmossa.

Matkailijoita on haluttu houkuttaa rantaan myös edullisilla palveluilla. Saunaan pääsee parilla eurolla ja kajakin saa alle neljän euron tai päiväksi 15 eurolla. Aallon mukaan toiminnasta jäävät rahat käytetään tapahtumiin, josta ovat kaikille avoimia ja joiden tavoitteena on herättää kiinnostus ominitakeiseen saaristokylään.

– Sanoin, että täällä ollaan enimmäkseen ennakkoluulottomia ja avoimia ottamaan ihmiset vastaan. Kun maailmaa kiertäneitä humpplalaisena aikanaan muurin tänne, tunsin tulleen perille.